

Kryštof Alois Lautner

recenze knihy

O téma čarodějnictví se dlouhodobě zajímá Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, který v knize *Kronika jednoho šílenství* (2023) psal o ženách a mužích odsouzených za domnělá spolčení s ďáblem. V badatelském výzkumu pokračoval a výsledkem byla publikace *Heinrich Franz Boblig: Temná postava čarodějnických procesů* (2024), v níž pozměnil dosud převládající dojem z událostí odehrávajících se na panství Velké Losiny v druhé polovině 17. století. Jednou z Bobligových obětí se stal šumperský děkan Kryštof Alois Lautner (1622 – 1685). Byl však skutečně tak zásadový, mravný, čestný, neohrožený jako ve Vávrově filmu *Kladivo na čarodějnice* (1969) v podání slovenského herce Elo Romančíka? Nebo skrýval jistá tajemství? Nejen na tyto otázky lze nalézt odpovědi v knize **Kryštof Alois Lautner: Duchovní mezi čarodějnicemi**.

Čechura publikaci koncipuje jako reálný pohled na chování Kryštofa Aloise Lautnera. V pěti obsáhlých kapitolách, rozdělených do jedenadvaceti podkapitol (5, 3, 5, 4, 4), protkaných autentickými záznamy z protokolů výslechů Lautnera (i jiných obviněných), stylisticky bohatě a zároveň chronologicky popisuje děkanův život – sociální původ, studia v Landshutu, Vídni a Štýrském Hradci, kněžské působení v Dolní Moravici, Osoblaze a Šumperku, literární i hudební zájmy, sociální (i jiné) styky s lidmi, okolnosti vedoucí k jeho zatčení, výslechy, pětileté věznění na Mírově a soudní proces, který vyústil v Lautnerovo upálení v Mohelnici. Konání osob, odpovědných za smrt odsouzeného, autor vkládá do soudobých právních zvyklostí ovlivněných spory mezi představiteli vysokého kléru a prokazuje, že případ šumperského děkana byl v českých zemích ojedinělý.

Obdobně jako v knize o Bobligovi, autor polemizuje s fikcemi spisovatele Václava Kaplického a režiséra Otakara Vávry – Lautnerova hospodyně Zuzana Voglicková byla starší žena (jako mladou dívku jí ve filmu hrála slovenská herečka Soňa Valentová) a prospěch z majetků odsouzených nebyl prvořadým motivem inkvizitorů (šumperský měšťan Caspar Sattler mohl v průběhu procesu sepsat závěť). Důkladnou analýzou dochovaných finančních záznamů Čechura dokazuje, že během věznění na Mírově, jehož hejtman Karel Julius Kotulínský byl Bobligův švagr, Lautner pravidelně dostával mj. ošacení, lůžkoviny, tabák a víno – to vše

v důchodních počtech tvořilo nemalé částky a také cesty s delikventem během vyšetřování znamenaly značné výdaje.

Publikace graduje popisem úmrtí Kryštofa Aloise Lautnera, exkurzy o děkanově finanční situaci, obsáhlé knihovně (více než 300 svazků) a nečekanou pointou v podobě útěku rýmařovského faráře Pabsta, který na rozdíl od Lautnera včas pochopil situaci a zachránil si život. Čechura tím přesně vyjadřuje časově neohraničenou neměnnost lidského konání a jeho badatelské závěry jsou nepochybné.

Prof. PhDr. Jaroslav Čechura - Kryštof Alois Lautner: Duchovní mezi čarodějnicemi, ISBN: 978-80-267-3372-0, 232 str., 1, vyd., Praha - Nakladatelství Vyšehrad, rok 2026.

Autor textu: Stanislav Vaněk